

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 33.

V Ljubljani, v soboto 18. avgusta 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je, za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrto leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15**. Uradne ure od ure 3—6. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Slanc in Šuklje.

Novomeški shod, na katerem je državni poslanec dvorni svetnik Šuklje udaril na struno pomirjenja in sloge na Kranjskem, je vsekako zanimiva prikazen v političnem življenju slovenskega naroda. Zanimivo imenujemo mi to prikazen zategadelj, ker je slavljani državni poslanec narodno napredne stranke čutil se prisiljenega, stopiti pred svoje volilce kot moralist, grozeč in preteč s hudimi posledicami, ako bi se nadaljeval sedanji boj nevere proti veri, in naravnost obsojajoč nečedna glasila napredne stranke kot agresivna in tedaj v prvi vrsti za posledice odgovorna. Ta nastop Šukljejev se lahko sodi z dvojnega stališča. Ako pomislimo, da je Šuklje liberalce, bi se lahko njegovo trkanje ob sloge zvon in pohodi okrog dolenske duhovščine razlagalo kot nekaj prikrit maneuver, s pomočjo katerega bi si gibčni Šuklje za slučaj, da so nove volitve pred durmi, rad napravil na to stran prosto pot, oziroma utrdil si svoje stališče v prepričanju, da svoje volilce laže obdrži na liberalni vrstici s sredstvi stare taktike, kakor pa s silovitim grmenjem Slancovih topov.

Postavimo se vendar danes na plemeniteje stališče. Recimo, da Šuklje ni imel v očeh verskega momenta in da je jedino zaradi tega povdarjal potrebo sloge mej obema strankama na Kranjskem, ker so se mu kot opazovalcu iz tujine začeli gnusiti boji v domovini, ker je prišel do osvedočenja, da je vsled sedanjih domačih razmer ubogi slovenski narod začel piskati iz zadnje piščalke in da že sam sebi piska smrtno pesem. V tem slučaju Šukljejev govor s soglasnim sklepom glavnih njegovih volilcev dobi višji pomen, ker nam priča, da je tudi na strani liberalcev še nekaj mož, katerim je pri srcu obstoj slovenskega naroda in ki so pripravljene, delati za narod, ne da bi naskakovali in uničevali v dušo naroda vraščeno krščansko misel.

Prav tu je pa zadel poslanec Šuklje na hud odpor od strani dolenskega diktatorja in glavnega krmitelja liberalnih listov. Dr. Slanc, ki

je naprej zvedel, kaj Šuklje namerava, je že baje pred shodom prigovarjal svojim bojevitim pristašem, da naj se shoda ne udeležijo, in precej po shodu je ta „general“ nameril svoj top na prijatelja — Šukljeja. Z vso gotovitostjo bi bili mi poslancu Šukljeju to lahko že naprej povedali iz svoje skušnje. Toda Šuklje je čutil v sebi toliko razsodnosti in eneržije, da je hotel sam poskusiti, kaj se pravi, delati slogo.

Muzika se je tedaj pričela. Pomiritelj Šuklje jih je dobil od Slanca zadnji terek po plečih v „Slov. Narodu“. Sicer se Slancov članek ne odlikuje s posebno logiko. Kaj takega pri „novomeški zmedi“ sploh mogoče ni. Le pomanjkanju logike je pripisovati, da je „Narod“ sedaj vsprejel članek, v katerem se obsoja Šukljejev shod kot nepotreben, češ da „naš poslanec ni imel ničesar takega povedati, kar bi bilo zanimalo“, ko je pred kratkim poveljeval isti „Narod“ shod v Kranju kot potreben, dasiravno je dr. Ferjančič še veliko manj povedal, kar bi bilo ljudi zanimalo. A to je bolj postranska reč. Glavna stvar je to, da je dr. Slanc kot vodja svobodomiselnih stranke, kateri prišteva tudi kočevske meščane, „voditelja svojih volilcev“ — „dvornega svetnika“ Šukljeja kakor nezrelega pobiča lepo čedno počesal. Očita mu Slanc medle živce, ker noče spadati ne h klerikalcem, ne k napredni stranki, očita nepoznanje razmer in netaknost, ker si upa povedati v javnosti, kar bi bil lahko rekel in „camera charitatis“, očita mu blaženo konservativnost kot posledice starosti, opešanosti, očita mu, da na stara leta zoblje iz roke, očita mu od strani celo pasjo ponižnost. Zgodovinar Slanc zgodovinarja Šukljeja tudi uči, kako imenitni smo bili Slovenci v luteranski dobi, in trdi, da „ta mož“ ne vidi, da naš kmet še danes ne stoji v konservativnih vrstah.

Mi smatramo, da je ves boj mej Slancem in Šukljejem le boj v kozarcu vode, in da bode Šuklje postal „pameten“ ter lepo tiho molčal s svojimi volilci vred, da ne bode več rohnel na nje „Jupiter tonans“, a vendar se nam je zdelo vredno, omeniti to prikazen, da vidijo razsodni ljudje,

koliko je ura v političnem življenju slovenskega naroda in kako „Narodova“ ožja klika nikomur ne prizanese, kdor ni za boj proti veri, kdor ni nataknil na svojo zastavo gesla: smrt krščanstvu!

Politiški pregled.

Ministerski predsednik Körber je zopet šel k cesarju v Išel. Gotovo je, da sta se s cesarjem pomenila, ali bode po končanih slavnostih cesarjeve 70letnice sklican državni zbor ali ne. Govori se, da bode Körber poskusil spraviti državni zbor do „mirnega“ delovanja. Kako si Nemci mislijo to mirno delovanje, kažejo zadnja imenovanja v Celju in v Gradcu.

Čehi. V nedeljo je bil na Žižkinem polju pri Přibislavu velik češki tabor, ki se je izrekel za najostrejšo opozicijo in je zavrgel Körberjeve jezikovne načrte. Zajedno se je shod izrekel za to, da se ljudsko štetje izvede na podlagi materinega jezika.

900letnica krščanstva na Ogerskem se je slovesno praznovala 14. t. m. Cesarja je pri slovesnostih zastopal nadvojvoda Friderik. Tudi ministerski predsednik Szell je prišel s štirimi ministri. 900 strelav je naznanilo pričetek praznika, katerega se je udeleževala na tisoče broječa množica.

Dunajski Čehi se krepko gibljejo. V Margareten na Dunaju otvorijo 15. sept. novo privatno češko ljudsko šolo s penzionatom za dečke.

Dvoboj v avstrijski armadi. Prijatelj našega lista nam je doposlal tole vprašanje: Ali je res, da sta bila dva častnika odpuščena iz c. kr. avstrijske armade, ker se, zvesta načelu krščanske vere, nista hotela dvobojevati, to je: svojega nasprotnika raniti ali ubiti? In če je to res, kako bo pa zdaj s kmečkimi fanti? Ali bodo zapirali tiste, ki se ne bodo hoteli več tepsti? — Dostavek uredništva. Vest o odpustu častnikov je resnična. Avstrijski zakoni so proti dvoboju; kdor se pa mej častniki noče dvobojevati, je — izpoden. Tako je pri nas v katoliški Avstriji!

Stari dobri časi.

Slučajno mi je prišla v roko pisana knjiga iz l. 1560., v kateri je oskrbnik turjaške graščine zabeležil letne dohodke in izdatke svojega gospodarja grofa Turjaškega. Posnel sem iz nje nekatere podatke, ki so zanimivi tudi za širše kroge, ker kažejo, koliko so se od tačas pa do danes izpremenile denarne in vrednostne razmere. Marsikdo bode znabit vzdihnul v prvem delu članka, ko bode čital, kako se je l. 1560. vse po ceni kupovalo: O zlati stari časi! Toda, prosimo malo potrpljenja!

Ljubljanski škaf ali mernik pšenice je stal 1 gld., škaf prosa 44 kr., ovska 14 kr., 1 bokal dolenjca 4 kr., terana 5 kr., malvažana 14 kr. in vedro domačega vina 1 gld. 40 kr. Bacak se je dobil za 20 kr., par lepših skoplencev (koštrunov) za 19 reparjev (à 4 kr.), kokoš za 2 kr., zajec za 4 kr., srna za 16 kr. Funt masti se je kupilo za 4 kr., 1 funt loja za 3 kr., lisičina za 16 kr., 100 glav česnja za 4 kr. Mesar je rad dal 1 funt govedine za 2 šilinga (8 šilingov je bilo 5 krajcarjev in 60 kr. je šlo na 1 goldinar) in

usnjar en par podplatov za 5 kr. 100 šintelnov je stalo 11 kr. 1000 kosov opeke za zid 2 gld. 10 kr., 1 kresilni kamen 4 kr., 1 lesena pipa za vino 3 kr., klovčič motvoza 6 kr., 1 tabla mila 16 kr., par medenih svečnikov 44 kr., 100 zaponk (haftelnov) 4 kr., 1 lot žafrana pa 20 kr. Nečke so stale 2 šilinga, škaf za vodo dva petaka ali 5 črnih penezov (4 penezi so šli na 1 kr.), veliko sito za pšenično moko 13 kr., malo sito 3 kr., velika lesena skleda 3 kr., ponva 4 kr., sekira 10 kr. kosa 16 kr. Prodajalci so ponujali vatel črnega parhanta za 12 kr., pepelnatega parhanta za 14 kr., in funt pavole za 16 kr. Okna so bila draga, ker so bila sestavljena iz malih okroglih šipic, ki so bile po krajcarju; za dve okni na Turjaku se je potrebovalo 343 kosov stekla. Lovska puška na kresilo je pa stala 10 gld. 30 kr.

Po ceni se je tedaj lahko živelo pred 340. leti, toda denar se je težko zaslužil. Rokodelci in delavci so služili skoro ravno toliko krajcarjev, kakor dandanes kron. Jerhar je od ustrojenja kozličevine računal 1 kr., od jagnjetine 1 petak, od volkovine 12 kr., in krznar od lisičine 2 kr.

2 peneza. Šivilj na Turjaku še niso poznali, kar kaže, da je bila ženska emancipacija še bolj na nizki stopinji; krojaški mojster Anže je izdelaval belo in črno obleko, od hodnične srajce je računil 1 kr., če je naredil vso obleko za moškega, je pa račun znašal 32 kr. Brodnik, ki je zvozil po vodi od Ljubljane do Iga 3000 kosov opeke, je zaslužil 12 kr. Drvar, ki je šinteljne klal, je služil na dan po 4 kr., mlatič 2 ali 3 kr., dni-narica je imela 2 kr., predica pa na teden samo 4 šilinge. Izanski ribič, ki je hodil lovit ribe v jezero (!), je dobil za en lov po 6 kr., pot, ki je hodil po meso v Ljubljano, je pa dobil za vsako pot po 4 kr., če je šel na Bled po ribe, 12 kr., in če je nesel pismo v Črnomelj 14 kr., kmet, ki je prinesel iz Ortneka četrtno merjasca, je pa prejel za trud 16 kr.

Pri teh dohodkih je kmetom lahko predlo za krajcar. Občutili so bridko vsako povišanje davka. Ker so se bili l. 1515. kmetje spuntali zoper graščake, so še l. 1560. morali plačevati puntarski denar, ki je znašal n. pr. v bloški župi 56 kr., v Nadlišku pa 2 gld. 56 kr. Ta davek je kmete najhuje jezil.

Anarhisti. V soboto so v zadnjem hipu preprečili napad na tramvaj na Reki. Preiskave, ki se vrše o nameranih dinamitnih napadih anarhistov na Sušaku, so dognale, da je imel aretovani Sabacini, doma iz Lorete, v svojem stanovanju veliko množino dinamita.

Ruski car pride baje meseca septembra obiskat našega cesarja na Dunaj.

Za neodvisnost Poljske. Poljska zveza mladeničev v Ameriki je na svojem zborovanju v Wilkesbure sklenila sniti se drugo leto v Chicagi. Ta zveza je patrijotična organizacija, katere glavni smoter je, delovati za neodvisnost Poljske. Ustanovljena je bila v Chicagi pred 55. leti in sedaj ima podružnice skoro v vsaki zvezni državi. Glavno vprašanje na letošnjem zborovanju je bila spojitve mladeniške, sokolske in pevske zveze v jedno veliko skupino. Spojitev se bo najbrž že dovršila do konca tega leta.

Črnogorskega kneza so hoteli anarhisti umoriti v Neaplju. Laška vlada je za načrt zve dela še v pravem času ter je aretovala srbska anarhista Petroviča in Zirkoviča, ki sta z Dunaja prišla v Neapolj z namenom, izvršiti umor. Knez je hotel letos slovesno praznovati 40letnico, odkar vodi Črnogoro kot vladar, a je slavnost preložil radi žalovanja v laški kraljevi rodbini na drugo leto.

Vojna na Kitajskem. Mednarodne čete se pomikajo proti Pekinu in, če so imele srečo, so sedaj, ko to pišemo, že prišle v Pekin. Kitajci so se doslej mednarodni vojski ustavljali brez pravega vspeha, ker niso postavili v bran toliko vojakov, kakor se je pričeto poročalo, da jih imajo na razpolago. Pri Hoshiwu so Evropejci nabili čete Tungove. Nekateri pravijo, da je bil dosedanji odpor Kitajcev le navidezen in da zviti Kitajci pred Pekinom pokažejo mednarodnim vojakom, da je kitajski zid še trden. V Manžuriji imajo Rusi velike vspehe proti Kitajcem, na jugu pa imajo Kitajci večjo moč in koljejo brez usmiljenja misijonarje in druge kristijane, ki so brez pomoči. Ravno kar čujemo, da so mednarodne čete že prišle v Pekin, kjer so rešile poslanike. Cesarica je ubežala, o cesarju se ne ve, kje je skrit.

Stroški južnoafričanske vojne. V angleški zbornici je parlamentarni vojni podtajnik Wyndham predložil predlogo za dodatni kredit 11 in pol mil. funt. šterlingov ter dejal, da obsega ta svota izdatke do konca februarja 1901, in da odpadejo od svote okoli 3 milijoni za Kitajsko. Za vojno v Južni Afriki je dovolil parlament doslej veliko svoto, 53 in pol mil. Vlada zahteva še 8 in pol mil. Toda v tej svoti je že končna svota 2.600.000 funtov za voznino čet zopet nazaj v domovino, t. j. za indijske, kolonijalne čete in za 109.000 mož. čet. Wyndham je tudi povedal, da namerava vlada po vojni pustiti v Južni Afriki 45.000 mož. Roberts želi sicer samo 30.000 mož kolonijalnega in rezervnega moštva trajno naseliti v Južni Afriki. V ta namen se je določilo podpor za 2.950.000 mil. funtov, od česar bi dobil vsak mož po 5 funtov. Vsak rezervnik dobi tudi jedno obleko, 7.440.000 funtov novega kredita pa je določeno le za vojno. Tako bi znašali stroški, za katere se je denar dovolil štirikrat, skupaj 61 mil. funtov. Ostalih 35.000 funtov je določenih za zidanje barak v Kharthunu, da se ondi nalože reserve streljiva in živil. Ta dodatni kredit se je dovolil s 87. glasovi proti 12. glasom. Po besedah Wyndhama velja torej Angleže južno-afriška vojna 61 mil. funtov, t. j. nekako 1460 milijonov kron. Toda ta svota se bo gotovo še povečala. Ako ostane v Južni Afriki 45.000 mož, bo imela Anglija vsako leto novih ogromnih stroškov. Tako velja torej Anglijo Transvaal mnogo več, kakor ji more donesti koristi, tudi če bi bil njena popolna last.

Domače novice.

Slava našem cesarju! Srca vseh prebivalcev mogočne Avstrije bijejo danes topleje, misli in čutila vseh narodov države so obrnjenja na častljivo osebo našega preljubljenega vladarja, kateri današnji dan obhaja sedemdesetletnico svojega življenja. Ako je kdaj

Avstriji bilo treba takó modrega in pravičnega vladarja, kakor je cesar Franc Jožef, treba ga je v razburkanih naših dneh. Topla molitev vse Slovenije tedaj kipi do neba današnji slavnostni dan, da bi roka Vsemogočnega nam milega vladarja ohranila v sreči in slavi še mnogo let. Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo!

God sv. Cirila in Metoda je povišan v praznik višje vrste (dupl. maj.). Obhajal se bode god sv. Cirila in Metoda odslej cerkveno in za ljudstvo vedno na dan 5. julija. To je dosegel pri apostolskem sedežu ljubljanski knezoškof dr. Jeglič za svojo škofijo. Naj prosijo še drugi slovenski škofje.

Katoliški shod. Zunanje priprave dobro napredujejo. Prostor bo tako pokrit, da bo redno zborovanje mogoče tudi ob najslabšem vremenu. Zastave društev se bodo tako razstavile, da ne bodo trpele in da bodo povišale sijaj zborovanja. — Posebno znamenito je, da se oglašajo za vstopnice najodličnejši možje vsake občine, po navadi župan in nekaj občinskih odbornikov z zastopniki vseh društev. Tako ne bodo le posamezniki zborovali, ampak zastopano bo vse ljudstvo po raznih organizacijah. Gospode zaupnike prosimo, da čim prej pošljejo zapisnike, ker le v tem slučaju bomo mogli vsem točno postreči. — Pripravljalni odbor za II. slovenski katoliški shod.

Na katoliški shod! „Dom in svet“ piše: Slovenci imamo to srečo, da je narodova bolezen šele v začetku. Zdravilo lahko pomaga, nevarnost se lahko odvrne. Na jedni strani je treba, da ne držimo rok križem; na drugi pa, da se ne bojimo. Napadi so res hudi, ljuti, a tudi obupni. Taki napadi, ki se opirajo na laž in sumničenje, se bodo razgubili kakor grmenje po zimi. Tako bojevanje zoper duhovščino, kakršno vidimo sedaj le pri Slovencih, utegne boleti rahločutne osebe, a zavednih mož ne premakne niti za las z njih stala. Jasno je, da s takim orožjem, kakršno mora čutiti sedaj zlasti slovenska duhovščina, ne deluje bojna četa, kateri je kaj za čast in za ponos. Sedanji boj mej Slovenci zoper vero ni boj, ki bi izviral iz trdnega prepričanja, temveč izvira iz brezmejne strasti. Strast pa je slepa in ne izbira pomočkov za svoj namen. Katoliški shod mora napisati si za načelo v prvi vrsti to, da hoče delati spravljivo in pridobiti si nasprotnike za skupno delo, za mir, za slovo. Ako pa ne bi imelo to prizadevanje uspeha, mora biti namen in sklep: odpor in boj z vsemi silami in z vsemi poštenimi sredstvi. In za zmago se ni bati: Boga ne bo odstavila nobena svobodomiselna stranka. Na drugi slovenski katoliški shod, Slovenci! Kaj bi se klali v veselje nasprotnikom, kaj bi v strasti uničevali sami sebe! Vsi smo krvni bratje, vsi smo za katoličane krščeni, vse nas je gojila dobra slovenska mati. In to kri, to vero bi zatajevali? Pustimo, naj zaslepljenici počno, kar hočejo! Nekaj ljudij še ni narod. Naj se snide pravi slovenski tabor, in o tem taboru naj se poreče: „V tem taboru je Slovenija!“

Cesar v Gorico pride, kakor je sedaj določeno, okoli 18. ali 19. septembra.

Protestantski otroški vrtec se bode baje kmalu otvoril v Ljubljani. Soproga g. pastorja Jaquemarja je napravila praktični kurs v šulfeinskem otroškem vrtcu pri Mahru in potem izpit. Da bode novi otroški vrtec nemški, samonemški, se umeva. Ker pa protestantskih otrok, ki bi vrtec potrebovali, v Ljubljani skoraj nič ni, pač nihče ne more dvomiti, da se bode v luteranski vrtec lovili slovenski katoliški otroci. Radovedni smo, če bodo oblastva dala za ustanovitev tega nepotrebnega vrtca dovoljenje.

Sloga med kočevskimi Nemci rodi lepe vspehe. Namestu „farške gonje“ imajo vsi kočevski Nemci razvito delovanje proti Slovincem in za razširjenje kočevskega nemštva. — Nemški Karniolci in nemški učitelji složno delujejo z nemško kočevsko duhovščino. Nemški dijaki kočevski so te dni sklicali shod, da se ustanovi ljudstvu pristopna nemška knjižnica. Na čelu odbora so postavili kapelana Mauserja.

Katoliško-narodni shodi. Preteklo nedeljo so se vršili zopet trije veliki ljudski shodi. V Radečah pri Zidanem mostu je govoril

vodja poslanec Povše. Prijel je v svojem govoru ostro justičnega ministra radi zadnjih imenovanj in je govoril o raznih gospodarskih preosnovah. Priporočal je Radečanom ustanovitev mlekarne. Dr. Evgen Lampè je pojasnjeval, da treba ljudstvu varovati versko prepričanje pred vse okužujočim liberalstvom, treba je varovati slovensko narodnost in bolj nego kdaj je sedaj potrebna skrb za gmotno blagostanje ljudstva. Vnemal je ljudstvo za katoliški shod. Na Bevkah je govoril dr. Schweitzer o pomenu katoliškega shoda in državni poslanec dr. Krek o zadrugištvu in njegovi zvezi s katoliškimi načeli, v Črnem Vrhu nad Idrijo je poročal o državnem zboru poslanec dr. Žitnik ter je kazal na potrebo, da se Slovenci krepko gospodarski organizujemo.

Iz Šmartina pri Litiji se nam poroča: Od dne do dne lepša postaja naša župna cerkev. Veselje bo veliko v fari, ko bo posvečena ta mogočna stavba, katere krasoto bodo občudovali še pozni rodovi. Č. g. dekan Lavrenčič si bode zadobil, ker sam nadzoruje vse delo, velikih zaslug. Cerkev bode vsled tega veliko cenejša. Neki liberalček, ki duhovna ne more trpeti, je bil pa nedavno poslal v „Slov. Narod“ laž, da se cerkev podira, ker so vezi popokale. G. okr. glavar je šel na led. Izprosil si je iz Ljubljane posebno komisijo in inženir je več ur pregledaval in meril, kje bi bil zid odjenjal, a ni našel najmanjše spoke, nobene počene vezi ne, in zvonika stojita kot sveči. Ljudje so pri nas mnenja, da naj „Slov. Narod“, ki je okr. glavarja in inženirja in druge nafarijal, plača stroške za komisijo.

„Naša Straža“ je imela pod predsedstvom g. dr. Krisperja odborovo sejo, v kateri je rešila več važnih točk. Sklenilo se je, dovoliti primerno letno podporo za slovensko šolo, ki se otvori na slovenski meji, rešile so se prošnje za posredovanje za slovensko službo božjo v nekem obmejnem mestu, slovenskemu učitelju ob meji se je dala podpora, sprejelo se je poročilo, da sta katol. akad. društvo „Danica“ in „Sl. kršč. soc. zveza“ nabrali okoli 400 knjig za obmejne Slovence. Sklenilo se je, izročiti jih knjigovezu, da jih zveže, ter se bodo poslale mej ogerske Slovence. Sklenilo se je, stopiti v dogovor s „Trgovskim in obrtnim društvom“, da se pridobe sposobni trgovci za slovenske meje in se tako ugodno rešijo številne prošnje. Sklenilo se je, stopiti v dogovor z „Vzajemnim podpornim društvom“ za najetje posojila za neko obrtno stvar v nekem isterskem mestu in za rešitev slovenske zemlje, v dogovor s celjsko in mariborsko posojilnico, ter obrniti se na nekega ljubljanskega obrtnika, da sprejme v poduk nadarjenega dečka iz Istre.

Iz tužne Belokrajne. Kje pa smo? Kaj nas res že sme vse zatirati? Iz Ljubljane veje nemški duh doli do Črnomlja; in tam se odbija ta nemški val in prši po celi Belikrajni svoje neslane pene. „Der löblichen Schulleitung“ — „dem löbl. Gemeindeamte“ — sami taki naslovi dohajajo nam iz Črnomlja. A naši „poštimovalci“ nimajo toliko poguma, da bi vračali take usiljenje. — A glejte, zdaj pa pristopica še gospod Vukšinič, oskrbnik komande nem. vit. reda v Metliki. Čujte, kaj si je dovolil ta mož: Poslal je o neki zadevi nemško pismo na enega naših kmetov, ki pa še nemških „puštebov“ ne pozna. In ta ubožec je moral ¼ ure daleč iti, da je dobil nekoga, ki mu je raztolmačil one nemške „kavke“ učenega gospoda oskrbnika. Se-li ne pravi to sekirati ljudi? Kje pa smo? Kaj res nismo več na slovenski — na svoji rodni zemlji, katero so odkupili naši dedje s svojo srčno krvjo? Koliko časa še? Gospod Vukšinič, pridenite si na svojo vizitko še naslov: „Pijonir nemškega mostu med Adrijo in nemškim morjem“. — A mi Vam jo bomo vračali.

Gospodarska zveza. Dne 9. t. m. je imel odbor „Gospodarske zveze“ svojo prvo sejo. V načelstvo so bili soglasno izvoljeni: Dr. Šusteršič kot predsednik, Josip Šiška kot prvi, Josip Jeglič kot drugi podpredsednik; kot nadaljni člani načelstva pa gospodje: Anton Belec, Josip Jarc, Josip Rotar in dr. Evgen Lampe. Po odborovi seji se je vršila prva

seja razsodišča. Predsednikom razsodišča je bil izbran soglasno g. dr. Janko Brejc.

Nadvojvoda Franc Ferdinand, avstrijski prestolonaslednik, biva sedaj s svojo soprogo, kneginjo Hohenfeld, na Koroškem. Nad Löl-lingom ima velik lov. Na en dan, 7. t. m., je ustrelil 10 jelenov. Ob nedeljah se na planini tudi mašuje. Prišla je tja tudi mačeha nadvojvode, nadvojvodinja Marija Terezija, in nje brat.

Sitnež, ki bi imel v Ljubljani najraje vse ulice ravne in hiše brez kolov, nas vprašuje, kdaj se bodo odstranili v ozadju banke „Slavije“ grdi koli in kdaj se bode zamašila tista luknja, katero ima županova hiša v svojem ozadju. Sitnež je mnenja, da bi na magistratu ostro prijeli vsakega hišnega posestnika, ki bi hišo tako dolgo popravljal, kakor g. župan.

57 let organist. V sredo je bilo 57 let, odkar gosp. nadučitelj Jožef Levičnik v Že leznikih orglja pri službi božji. Slava! Še mnogo let!

Pošta in „Slov. List“. Zopet smo dobili mnogo pritožb, da so naročniki dobili „Slov. List“ v roke še le v torek!! Nekateri dobe list, na katerem je naslov obrnjen. Prosim, da se nam vsak tak slučaj pismeno sporoči in pridene tudi naslovni listek z poštnim datumom in poštnim pečatom.

Duhovne vaje za krščanske žene in dekleta bodo v cerkvi presv. Jezusovega Srca v Ljubljani od 20. do 24. avgusta.

Shod v Kamniku. „Slovensko katoliško društvo za kamniški okraj“ priredi jutri, v nedeljo dne 19. avgusta t. l., ob polu 4. uri popoldne v Kamniku pri Kristofu javen društveni shod z dnevnim redom: Gospodarske in politične razmere ter II. Slovenski katol. shod. Po javnem shodu se vrši ravno tam društveni občni zbor s tem-le sporedom: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev dveh pregledovalcev računov. 5. Posamezni nasveti. — K obilni vdeležbi vabi meščane in okoličane odbor.

Razmere v Celju so take, da Slovenci ne smejo nič, Nemci pa vse. To se je zopet pokazalo 15. avgusta. Slovenske slavnosti ta dan ni bilo, ker je bila prepovedana, a to županu ni zadoščalo. Izdal je oklic, s katerim so za dan 15. avgusta prepovedani vsi narodni in društveni znaki. A to je veljalo le Slovincem, ker Nemci so ves dan nalašč hodili okoli „okrašeni“ s plavicami in pruskimi trakovi. Nemcem se ni zgodilo nič. Tako se respektirajo odredbe celjskega župana!

Biskupa Strossmayerja slovo s Slatine. S Slatine se poroča: Jugoslovanski mecen, škof Strossmayer, ki praznuje letos 50letnico svojega škofovanja, poslovil se je od tukajšnjih toplic, v katere že 40 let zabaja, 9. t. m. Prej se mu je 50 hrvatskih in 10 slovenskih duhovnikov poklonilo. Vsi so ljubljence slavili; Slovenci so mu tudi lepo zapeli nekaj slovenskih boljših skladb. Pri odhodu mu je slovenski dijak Druškovič podaril s primernim nagovorom šopek, na kar je dika Jugoslovancov obljubil, da bode radi Slovencev še obiskal Slatino, ako mu Bog življenje da, četudi mu slatinski Nemci ne ugajajo.

Slomšekova ljudska knjižnica. Ponikovski rojak, magistratni policijski svetnik v Ljubljani gosp. Fr. Podgoršek je na sestanku ponikovskih akademikov izjavil, da ustanovi in vzdržuje on sam ljudsko knjižnico v spomin Slomškovega stoletnega rojstva, ter da bode knjižnico ob stoletnici Slomškovega rojstva, t. j. dne 26. novembra, izročil ljudstvu.

Gimnazija v Kranju bo tudi prihodnje šolsko leto zopet izvrstno obiskana. Ravnateljstvo je prosilo občino, naj ona preskrbi v bližini gimnazije za prihodnje šolsko leto pripravno sobo, ker radi mnogih vsoprednic ni več prostora v novem gimnazijskem poslopju.

Iredente ni. V Rimu živeč Slovenec poroča „Edinosti“, da so pri pogrebu kralja Humberta nosili tudi venec z napisom: Trst svojem kralju! — To je menda že višek — odkritosrčnosti.

Imenovanje. G. dr. Fran Jankovič je imenovan okrajnim zdravnikom v Kozjem.

Slovesno blagoslovili so 11. in 12. t. m. novo frančiškansko cerkev v Mariboru. Cerkev

je dolga 52 m in široka 24 m. Zidana je v čistem romanskem slogu in ima tri ladije in dva stolpa tik pročelja.

Šiška napreduje. Odkar ima Šiška novega župana, so županski razglasi samo slovenski in ne več dvojezični, kakor so bili prej. Tako je prav!

V Vipavi se zopetnih volitev katoliško-narodna stranka ni udeležila, ker so se ji vsled pritiska liberalne stranke izneverili štirje volilci.

Drzni tatje so se pojavili v širni ljubljanski okolici. Pokradli so v raznih krajih in hišah več blaga; posestniku Šiškarju v Podsmreki pa so ukradli celo kravo.

Drobne novice. Požar je uničil na Bregu pri Kranju gospodarska poslopja posestnice M. Petrič. Škode je okolu 4200 K. — Neznani lopovi so v noči od 8.—9. t. m. vdrlji v prodajalno „Kmetijskega društva v Leskovcu“ pri Ptujju in odnesli precej blaga za obleke. — Ženi posestnika Perca v Sevnici je vol z rogmi razparal trebuh. — Deželni zbor isterski je zaključil svoja posvetovanja. — Novo klavnico zgrade v Kranju. Veljala bode klavnica okolu 40.000 K. — V Kobaridu se je 13. t. m. na lovu v glavo ustrelil kancelist Matej Šerko. Šerko je bil takoj mrtev. — Na Krnu zgradi tolminska podružnica „Slov. plan. društva“ kočjo. — Na Menino, savinjski Triglav, prirede jutri izlet slovenski planinci s Kranjskega in Štajarskega. — Lahki se zelo jeze, ker je g. Fran Matejčič, profesor na hrvatskem državnem gimnaziju v Pazinu, imenovan ravnateljem tega zavoda.

Skup zraščeni dvojčici je porodila minoli teden žena narednika Puella pešp. št. 47 v Gorici. Dvojčici ste bili skupaj zraščeni od sredi prs pa do srede trebuha. Sicer sta bila oba otroka normalno razvita. Dvojčici sta prišli živi na svet, a sta kmalu potem umrli. Mati se počuti dobro.

Neprevidnost s smodnikom. V Grassnitzbergu pri Spielfeldu je imel posestnik Anton Polz v kleti več kil smodnika za streljanje zoper točo. Dne 9. t. m. je šla njegova žena po sladkor v klet. Po tleh je bil raztresen smodnik, na katerega je postavila velik kos sladkorja ter ga sekala. Pri tem se je smodnik užgal, razdejal klet ter podsul ženo.

Gospodarstvo Istre. Deželni proračun Istre za leto 1900 z izdatki v znesku 1.247.010 K in dohodki 368.770 K je odobril isterski dež. zbor ter sklenil, da se ima v pokritje primanjkljaja pobirati deželna doklada po 35 %, na izravni zemljiški davek, 45 %, na izravne osebne davke, 100 %, na užitnino in doklado po 340 K na hl piva, po 2004 oziroma 1336 K na opojne pijače. Srečna Istra!

Vprašanje „Domovini“ v Celju. Iz Štajarskega smo dobili sledeče vrstice: „Domovina“ z dne 14. avgusta ima članek, naslovljen „Slomškov duh“. V tem članku so med drugimi tudi té besede: „Ljubezeni do svojih rojakov — bratov in sestric — ne obsega po Slomškovih načelih le ednega sloja, le edne stranke, dočim bi se drugi pristaši smeli blatiti grše nego odpadniki in brezverci. To naj si zapomnijo stranke, ki so na Ponikvi povdarjale potrebo Slomškovega duha“. — Mi svetujemo častiti sestri „Domovini“, da naj prav pazno prečita Slomškove zbrane spise, potem naj nam pa blagohotno odgovori na ta-le vprašanja: Kdo so tisti, ki blatijo drugo stranko in kdo so oni, ki so oblateni? Razloži naj se nam tudi: Kje se blati in kako se blati? Odgovora pričakujemo!

Čitalnica v Slovenski Bistrici priredi s sodelovanjem slovenje bistriškega pevskega in tamburaškega društva in celjske narodne godbe v nedeljo dne 26. avgusta 1900 popoldne ob 4. uri Slomškovo slavnost, h kateri vabi zavedne Slovence in Slovenke.

Sprevodnik ponesrečil. 34letni sprevodnik južne železnice, Valentin Slavec, rodom z Vrhlike, bivajoč na Greti št. 35, je v torek vozil z vlakom, ki odhaja ob 4. uri 35 min. v Kormin. Pred postajo Miramar je zdrsnil s praga nekega voza ter padel tako nesrečno, da so mu kolesa zdrobila peto. Razven tega je dobil več manjših poškodb. Ponesrečenca so z dunajskim osebnim

vlakom prepeljali v Trst, kjer so ga spravili v bolnišnico.

Čebelarstva razstava v Celovcu se je otvorila v nedeljo dne 12. avg. Oglasilo se je 160 razstavljalcev. Otvorjena je ostala do četrtega zvečer. Ob enem so se vršila posvetovanja in shodi čebelarjev, ki so došli iz bližnjih in daljših krajev. Mesto je gostom v pozdrav razobesilo nekaj zastav, največ sevč — frankfurtaric.

Domači obrt. V izložbenem oknu Bambergove knjigarne so razstavljeni krasna knjigoveška dela, katera je izrisal in vezal knjigoveški pomočnik pri Bambergu, g. Fr. Dežman. Krasno sta vezana dva izvoda „Pomladnih glasov“, nekaj posebnega, izrednega pa je vezava Gregorčičevih poezij. To dragoceno delo je izdelano v barvah in risanju po jugoslovanskih motivih. Vezava je povsem ročno delo ter priča o izredni spretnosti domačega knjigoveza, ki dela čast domačemu obrtu. Gosp. Dežman se je izučil v Geri na Nemškem ter je bil na razstavi knjigoveških del odlikovan z diplomom.

Zamenjani pošti. Dne 14. avg. so selško pošto peljali na Poljansko, poljansko pa v Selce. Tako so se poštna pošiljatva zakasnele za cel dan.

Restavracija v „Kat. Domu“ v Ljubljani. Voditeljica „Gospodinjske šole“ v Ljubljani, ki je zaslovela radi izredne spretnosti v kuhanju in podučevanju učenk, gdč. Helena Vidali, je prevzela restavracijo v „Kat. Domu“. Ker ni dvoma, da bode postrežba izvrstna, opominjamo ljubljance in goste z dežele na restavracijo v „Katoliškem Domu“. V restavraciji je na razpolago 15 časopisov.

Druga železniška zveza mej Trstom in notranjimi deželami. — V četrtek je bilo v železniškem ministerstvu posvetovanje glede nove železnice, kateremu je predsedoval sam železniški minister dr. Wittek. Razpravljalo se je o službeni uredbi pri tej železnici ter se je ob enem določil program glede preliminarnih del. Dr. Wittek je izjavil, da se bodo zdaj, ko se je končala revizija te železniške črte, neprenehoma izdelovali podrobni načrti. Določilo se je tudi uradno osebje, ki se bo bavilo s triangulacijo ter z drugimi poizvedbami. Ekspozitura, kateri bo poverjena zgradba bohinske železnice, imela bode v svoji oskrbi delo predora med Bistrico in Podbrdom. Zakonski načrt te železniške zveze se ponovno predloži v prvi seji prihodnjega državnozbornega zasedanja.

Drzna propaganda. V Celju je dne 11. t. m. govoril pastor Beckmann iz Torgaua na Saškem o nemški narodnosti, o protestantizmu ter o razvoju protestantskega gibanja na severnem Češkem. Neki Rischlavy je dal na to saškemu pastoru tolažljivo zagotovilo, da se protestantizem širi tudi med celjskimi Nemci.

Jubilej. Gospod Franc Črnč, inkasist ljubljanske bolniške blagajne, obhajal je v četrtek v krogu svoje spoštovane rodovine 25letnico svoje poroke.

Novo gasilno društvo v Lešah. Piše se nam: Kdor je v nedeljo dne 5. avgusta korakal po cesti nad malo lešansko vasico, obstal je in se radovedno oziral v krasno vaško dolino. Bila je slovesnost, bil je praznik, kakršnega lešanska vas še ni doživela. Bilo je blagoslovljenje novega gasilnega društva. . . . Že zgodaj v jutru zbrala so se pridna dekleta, da so z vencji okrasila gasilno poslopje, brizgalnico in orodja. Ob 9. uri naznanjalo je grmenje topičev prihod kumice gospice Marije Ruech. Ob 10. je bila sv. maša, katero je daroval gospod Janez Bleiweis. Lepo in zanimivo je bilo zreti gasilna društva, katera so v svoji krasni opravi stala po cerkvi in s svojim vzglednim vedenjem kazala, da so to sinovi krščanskih mater. Po sv. maši, ki je bila spremljana s krasnim govorom zgoraj omenjenega duhovnika, šli smo v spremstvu ognjegasccev med sviranjem dobro izurjene godbe tržiškega gasilnega društva k okrašenemu gasilnemu poslopju. Slovenska zastava je vihrala raz lesenega gasilnega stolpa. Grmenje topičev se je razlegalo po širni dolini, ko je preč. g. župnik v spremstvu dveh duhovnov blagoslavljajal novo gasilno opravilo. Po popoldanski službi božji, koji so prisostvovala gasilna društva, bila je šolska veselica. Dve gri: „Skrb“ in „Sirotica“ bili sta živ

dokaz, koliko premore dober učitelj. Milo je bilo gledati male kmetske igralce in igralke, ki so s svojo vrlo besedo in s svojim junaškim kretanjem kazali pridnost svojo in svojega vzgojitelja. Bog živi še mnogo let g. Julija Slapšaka, da bi mogel z vspehom delovati za lešansko ljudstvo, in da bi se sčasoma uresničili še drugi njegovi nameni, med kojimi je prvi „Pevsko bralno društvo“. Čast vsem gasilnim društvom, ki se niso ustrašila črnih oblakov, marveč so pokazala s svojim pohodom pravo slovensko bratoljubje. Našim ga silcem ključem: Bog živi!

Električno cestno železnico dobe v Celovcu do Vrbskega jezera. Načrti so že gotovi.

Slomšekova zaveza slovenskih učiteljev se v kratkem ustanovi. Pravila so že pri vladi. Slava zavednim krščanskim učiteljem in Bog daj srečo njihovi organizaciji!

Najnovije vesti.

Cesarjev jubilej v Ljubljani. Vsa Ljubljana je odeta v zastave. Ob sinočni razsvetljavi je na tisoče lučic pričalo o udanosti bele Ljubljane presvetlemu cesarju. Sijajno so bile sosebo razsvetljene cerkve, magistrat, deželna poslopja, „Katoliški dom“, in semenišče. Protestantska cerkev je bila temna. Iz Kirbisheve hiše je hotel c. kr. živinozdravnik Wagner demonstrirati s frankfurtaricami, a je moral izzivajoče barve kmalu skriti, ker je pričelo leteti kamenje. V mnogih podjetjih danes počiva delo.

Slovenska zavarovalnica proti požarnim škodam je pričela, kakor poroča naznanilo na zadnji strani, svoje delovanje. Čujemo, da se že zavarovanci oglašajo iz raznih stranij slovenske zemlje. Prav takó! Svoji k svojim! Tepci smo bili Slovenci dolgo časa, da smo s svojim denarjem pitali tujce in večkrat celo najhujše nasprotnike. Sedaj postajamo modri, ker skrbimo, da ostane denar v deželi. Nova zavarovalnica je res lep korak k samoosvojenju naroda.

Osebnostna vest. Dvorni svetnik pri deželni vladi kranjski g. A. Schemerl je vložil prošnjo za umirovljenje. — G. dr. Franjo Žižek, ki že celo leto študira socijalne in politično ekonomične vede na pariški „Ecole libre des sciences politiques“ in „Collège libre des sciences sociales“, bil je v predzadnji seji jednoglasno vsprejet pravim članom takozvane „Societe de sociologie“ v Parizu.

Nižja gimnazija v Ljubljani se končno venderle razširi s prihodnjim šolskim letom v višjo gimnazijo. Dotično ministersko odredbo ima že v rokah dež. šolski svet.

Usmrtiti se je hotel v Sežanščini učitelj Peter Luvin. Prerezal si je žile na rokah, vender ne nevarno.

Iz Gorice je včeraj prišlo poročilo, da so ondi aretovali iz Amerike došlega anarhista Karla Brochi-ja, ki je doma v Veroni. Vršila se je preiskava na njegovem domu, o kateri pa policija strogo molči.

Pomiloščenja. Povodom svoje 70letnice bode cesar danes pomilostil 56 kaznjencev in sicer 37 moških in 19 žensk.

Ruski car pride v Pariz na razstavo sredi meseca septembra.

Senatni predsednik pri upravnem sodišču je postal bivši štajarski namestnik in minister Bacquehem.

Iz Londona se poroča, da je baje umrl Stejn, predsednik bivše oranjske republike.

Razne stvari.

Nesreča na železnici. Kakih 12 kilometrov od Rima sta trčila dva vlaka. Veliko je ranjenih in mrtvih. Šest mrtvecev so že našli. Veliki knez ruski Peter Nikolajevič in soproga, ki sta se nahajala v enem teh vlakov, nista poškodovana. Kralj in kraljica sta se takoj podala na mesto, kjer se je zgodila nesreča.

Samomor 99letnega starčka. V Satoralji Ujhely se je usmrtil najstarejši mož v mestu. 99letni Jožef Mendik. Stari mož je bil vsled smrti zadnjega svojega sina tako žalosten, da se je zastrupil.

Koliko velja pariška svetovna razstava. V „Vossische Zeitung“ je nekdo podal račun, ko-

liko stane pariška razstava, in prišel končno do skupne svote 1200 milijonov.

Anarhisti tatovi. Pred porotniki v Nancaju je bila tolpa anarhistov obsojena od 12 do 15 let ječe in prisilnega dela. Ta družba je potovala po Francoskem, Belgiji in Angleškem in lomila v razne prodajalnice. Zasačili so tolpo pri tatvini 120.000 frankov. Jeden anarhističkih tatov je izjavil, da ve za zaroto, ki bo pognala pariško razstavo v zrak.

Otroka oparila. V Čikagi je neka Pijanowski pripravljala kopel za svojega dve leti starega sina. Ko je že vse dovršila, vzela je kotliček z ognjišča, v katerem je bila vrela voda, da bi vodo nalila v bano. Pri tej priliki se je utrgal roč pri kotličku in vrela voda se je razlila po glavi in telesu ubogega otroka, ki je stal poleg matere in čakal na prijetno kopel. V jedni uri je otrok umrl.

Obstrukcija v sodni dvorani. V Parizu je nedavno neki odvetnik zagovarjal nepopoljšljivega tatu. Odvetnik je dobro vedel, da ga izrezal ne bo, zato je hotel kazni kolikor mogoče zavleči. Spustil je dolg govor, ki ni imel konca. Sodišče ga je zaman opozarjalo, naj konča. Odvetnik je govoril dalje. Končno je določil predsednik sodišča, naj sluga odvede odvetnika iz dvorane — toda tudi to ni nič pomagalo. Odvetnik je prišel pri drugih vratih v dvorano in nadaljeval govor. Naposled je sodnik odvetniku naložil 48 ur zapora ter s tem radikalnim sredstvom končal advokatsko obstrukcijo.

Ameriški katoličani se bodo združili. Iz New-Yorka se poroča: Z ozirom na politično delovanje je sedaj v razgovoru neki korak za zvezo vseh katoliških moških društev po Združenih državah. Mnogo vplivnih duhovnikov in lajkov je v tem interesovanih. Po tem načrtu bi se združila vsa katoliška društva, katera bi pa tudi potem vsako zase ohranila svojo samostojnost. Glavna misel je ta, da bi bili vsi člani pod vodstvom osrednjega urada, tako da bi mogli delovati skupaj za kak predmet kadarkoli bi bilo potreba. Znano je že, da se v ti deželi s katoličani ne postopa tako, kakor bi se moralo. Začetniki te nove zveze pa pravijo, da bi potem katoliški volilci lahko pridobili vse pravice, katere jim gredo. Škof McFaul iz Trenton, N. J., je vpliven podpiratelj tega podjetja. Izdal je majhno knjižico „Vpliv katoliških društev“, ki se jako širi po deželi. Ta škof pravi: „Kot ameriški državljani imamo svoje pravice, kakor drugoverci, katerih ne pustimo nikomur, da bi nam jih kratil. Mi zahtevamo le, kar nam gre. 12 milijonov katoličanov nas je; kje pa ima kak katoličan kak javen urad? Ko bi kdo katoličanov kandidoval za kak politični urad, vsi bi vanj upili: „Ne glasujte zanj, ker je katoličan!“ — Torej združimo se!“

Največje zlo sedanjega časa so napolizobraženci. Ko so presedeli nekaj let v nižjih razredih kake srednje šole, menijo, da ga ni bolj učenega človeka od njih. Prisvajajo si pravico, soditi o vsem, o cerkvi, šoli, učiteljih, in o najtežavnijih vprašanjih. Če imajo kaj drobiža širijo svojo velemodrost po gostilnah, po železniških kupejih, pri raznih shodih in slavnostih. Tam nastopajo predrzno, govore o vsem in vsakem in zaničujejo cerkev, vero in duhovnike. Iz takih „učenih krogov“ se porajajo voditelji socialne demokracije.

Železnica na Montblank. Več znamenitih strokovnjakov je sestavilo načrt in dognalo razne podrobnosti, ki prihajajo v poštev pri tej velikanski planinski železnici. Izhodišče bode pri francoski občini Ouches, kateri pripada Montblank, največji vrh evropski. Tekla bode železnica početkom skozi velikanski predor navkreber kot vzpenjača. Gonilna moč bode elektrika, za katero se bode uporabljala ob montblanskem vznožju brzo tekoča reka Arve. Železnica bode 11 km dolga in bo imela dvanajst postaj, od katerih bode moči delati razne izlete. Omogočila bode čudovit razgled po zahodnih Alpah. Zadnja postaja bode na „Petits Rochers Rouges“ (4800 m) in bode imela posebne priprave, ki bodo potnike varovale neprijetnih vplivov nizkega zračnega tlaka in hudega mraza. Železnica bode stala 21 milijonov frankov.

Tatovi kanonov. Kakor znano so mej Nemci najspretnější tatovi. V bližini Berolina se sedaj nahaja neka tatinska družba, ki krade — kanone in razne sohe. V Halensee je ukradla 1½ cent. težak kanon in v Grunevaldu je raz nekega spomenika pobrala jezdeca in konja. So pač na vseh poljih tički ti Nemci!

Kako je prodal kmet koš in rajčice za 20 vinarjev. Fran Lipovšek, kmet iz Kontovelja, je v četrtek pripeljal na trg nekoliko košov razne zelenjave in rajčic (pomodoro). Ko je vse razprodal, razun enega koša rajčice, približala sta se mu dva moža in dejala, da rajčice kupita. Rajčice je kmet moral z njim nesti. Ko so dospeli vsi trije v ulico Ireneo je hotel Lipovšek nekoliko odpočiti, zato je položil koš na neki kameniti stolpič. Ta čas je uporabil eden mladeničev in dal kmetu 20 nvč., naj-pojde po pol litra pive, ker je gotovo žejen. Lipovšek je šel v bližnjo pivarno in klical kozarec piva ter plačal in šel nazaj v ulico Ireneo, ali ondi ni več bilo kupcev niti koša z rajčicami, vse je izginilo. Tako je Lipovšek prodal koš in rajčice za dve „fiki“. Tatvino je priglasil redarstvu.

Aristokratska razkošnost. Mrs. Eugene Kelly iz New Yorka, ki je dobro poznana v Londonu in v Parizu, ima nekega psička, pudeljna, na katerega bolj pazi in izda več denarja, kakor pa kak premožen oče za svojega sina ali hčer. Ta pes ima zlat, z biseri posut ovratnik in zapestnice nad koleno na vseh štirih nogah. Dalje ima pes razne odeje, robce, posebno postelj, svoje jedilne posode in še več družega. Vse to je vredno več kot 2000 dolarjev. Pes ima tudi svoje vizitnice. Kamorkoli gre njegova gospodinja na obisk, vselej izroči vratarju poleg svoje tudi pasjo vizitko. Kako daleč je že svet prišel!

Vrag mu je vkral denar. Iz Pariza se poroča, da v Faubourg St. Martin živi 70letni zasebnik Leroy, ki je na vso moč babjeveren. Nedavno je dobival Leroy vsak dan pretilna pisma. Mož je bil v velikem strahu, nepopisno se je pa stari mož prestrašil, ko sta te dni stopila po noči v njegovo sobo — dva vraga s črnimi obrazi in rudečimi rogovi in je večji vrag zarohnel: „Pisma, ki si jih zadnji čas dobival, so bila iz pekla. Ako nam takoj ne daš denarja, kar ga imaš doma, moraš z nama mej jok in škripanje z zobmi.“ Stari Leroy je vstal iz postelje in izročil vragoma 10.000 frankov. Vraga sta na to odšla in Leroy si je veselo mel roke, da se mu ni hujšega pripetilo. Ko je drugi dan strašni dogodek pripovedoval svojim prijateljem, so se mu ti na glas smejali in so preskrbeli, da se je za vrage pričela zanimati policija. Skoro sta bila „vraga“ — zloglasna tatova Ravier in Chisot — res v pesteh svetne pravice.

Sam se je vjel. V Gmundnu bi bil skoro ušel iz zapora nevaren človek Schmid. Posrečilo se mu je, napraviti luknjo v zid. Že je mislil, da se mu smeblja zlata svoboda, zato se je hitro hotel splaziti skozi luknjo, a — gorje, mož je bil predebel in je obtičal v luknji. Zjutraj so ga dobili v tem žalostnem položaju pazniki, ki so mu hitro preskrbeli varnejšo celico.

Ženska — brivski pomočnik. Dunajski brivec Moric (!) Grulich je dobil idejo, namestu brivskega pomočnika imeti v svoji brivnici — žensko, ki bi brila moške. Ta svoj načrt je izvršil in s tem res veliko škodoval svojem konkurentu Kaufmannu. V Kaufmannu se je kuhala silna jeza, in ko je nekoč Grulich zapustil za trenotek dom, šel je Kaufmann k ženskemu brivskemu pomočniku in to konkurenčno orožje Grulichovo neusmiljeno oklofotal. Kaufmann je zato dobil 8 dnij zapora ter je izjavil, da kljub temu ne pusti, da bi ženske brile v Avstriji.

Veja mu je šla skozi telo. Na Dunaju se je pri stavbi neke hiše podrl zidarSKI oder ter so zidarji pali tri nadstropja globoko na cestni tlak. Zidar Diviš je priletel na bližnje drevo in mu je neka veja predrila telo. Vejo so morali odžagati, da so mogli spraviti z drevesa Diviša, ki je takoj umrl.

Prijetno opravilo hoče preskrbeti češko ces. namestništvo profesorjem mej počitnicami. Izdalo je odlok, da mej počitnicami morajo tudi profesorji udeleževati se kot porotniki porotnih zasedanj.

Družinski žalostni konec. V vasici Vencos v Galiciji je živela pošena kmetijska družina, ki je bila zavoljo svoje pridnosti na dobrem glasu. Oče je zapovedal svoji 5letni hčeri pasti krave in dobro na nje paziti, da bi ne prišle v skedenj nad pšenico. Vroče julijevo solnce je žgalo, bilo je močnejše nego otrokova volja. Dekletce je zadremalo in krave so se zadovoljno gostile s pšenico v skednju. Prestrašen najde oče krave v pšenici, s palico zapodi predrzno živino iz skednja ter poišče z njo spečo deklico, da bi jo kaznoval za njeno nepokornost. V jezi je preveč zamahnil, zadel dekletce na sencu, da je ostalo na mestu mrtvo. Komaj se je zavedel svojega dejanja, zdivja prestrašen k hiši povedat svoji ženi, da je ubil dekletce in da se hoče v obupu usmrtiti. Rečeno, storjeno! Predno ga je mogla žena dobro razumeti, kaj se mu prav za prav meša, je že odbežal in skočil v reko. Žena pohiti za njim, prišedša k reki je videla moža zginiti v valovih. Na duši potrta, preplašena zmedena se vrne k hiši. O groza! Svinje žro kraj zibelke njenega, komaj nekoliko tednov starega dojenčka. Z obupnim krikom se zvrne na zemljo, obmolnila je! Kap je zadela njene možgane. Bila je mrtva. Sosedje so videli divji beg, slišali obupni krik, pribežali so na kraj nesreče, da bi bili priča žalostnega konca cele družine.

GLASNIK.

Bratska društva!

Danes slavi presvetli naš vladar Frančišek Jožef I. sedemdesetnico trudapolnega svojega življenja. Odbor „Slovenske krščansko-socialne zveze“ je sklenil, proslaviti to redko svečanost slovesno in ob enem dati osivelemu vladarju izraz patrijotičnega čustva našega slovenskega naroda. Da 70letnico cesarjevo na naj-sijajnejši način praznujemo, daje nam ugodno priliko II. slovenski katoliški shod.

Sklenili smo, da na večer dne 11. septembra ob polu 9. uri priredimo v beli Ljubljani veliko bakljado in serenado v proslavo cesarjeve sedemdesetletnice s sodelovanjem vseh naših društev.

Bratska društva, pošljite do večera 11. septembra svoje zastopnike v Ljubljano, da bode nastop ob tako redki in važni priliki ogromen in da se pokaže moč krščanske, patrijotične in narodne zavesti slovenskega ljudstva. Vzemite seboj svoje društvene zastave, svoja društvena znamenja, društvene obleke ali narodne noše, sploh vse, kar bode poveljevalo sijaj slovesnosti. Družega dne, v sredo, se skupno udeležimo slovesnega II. slovenskega katoliškega shoda. Katoliški možje, stopite na delo za velikansko udeležbo!

Vse za vero, dom, cesarja!

Pripomnja: Zastopniki društev naj se oglase pri g. župniku svojega kraja, da se izpolni ondi ležeča vprašalna pola.

V Ljubljani, 18. avgusta 1900.

Odbor „Slovenske krščansko-socialne zveze“.

Delavske drobtine.

Naša organizacija v Vevčah vabi na občni zbor „Krščansko socialnega strokovnega društva“ v Vevčah, kateri bode v nedeljo, dne 19. avgusta 1900, po popoldanski službi božji v društvenih prostorih v Slapeh št. 49. Vspored: 1. Poročilo začasnega odbora. 2. Branje pravil. 3. Volitev stalnega odbora. 4. Razni nasveti. K obilni udeležbi vabi začasni odbor.

Socialno-demokratska blamaža v Vevčah. V nedeljo so socialni demokratje zopet prišli vabit vevško delavstvo v svoj tabor, a vspeha zopet ni bilo. Imeli so na Fužinah shod podružnice društva industrijskih avstrijskih delavcev. Celih 22 rudečih bratcev in 8 rudečkaric se je udeležilo shoda, prišli so pa tudi vrli krščansko-socialni možje iz Studenca, Fužin, Bizovika in Spodnje in Zgornje Hrušice, tako, da je bilo na shodu okolu 100 ljudij, ki so se smejali

nemškemu govoru iz Gratweina. Nekdo je pričel sredi govora ukati. Prišel je na shod tudi gosp. Kristan, ki se je prejšnji večer v družbi neke frajlice pripeljal v Ljubljano. Govoril je o duhovskih tisočakih, povedal pa ni, koliko tisočakov daje duhovščina za dobre namene, koliko zavodov vzdržuje in da socialna demokracija za delavce nič drugega ne naredi, nego da od delavcev pobira solde. Kristan je vedel, da taka neumnost, kakeršno je izustil, ne more ostati skrita, zato je rekel, da ve, da bodo delavci to takoj šli v Ljubljano „Štefetu povedat“. G. Železnikar ni nič govoril, le preprič je hotel napraviti s tem, da se je približeval krščansko-socialnim delavcem in jih neprenehoma „opominjal“, naj govore bolj tiho. No, mož z rudečo brado je videl, da njegova beseda ne izda povsod, in je malo manjkalo, da ni nesel v Ljubljano tudi rudeč nos. Kristan je postal nervozen ter zaupil: „Sakrment, bodite no tiho, ne delajte prepira“, in naenkrat so se začuli glasovi: „Ali ni nobene metle, da pomedemo dvorišče?“ „Kaj bomo gledali, udarimo“, vendar do nobenega hudega dejanja ni prišlo, ker se je zdelo za to pot krščansko-socialnim delavcem škoda rok za Kristana in Železnikarja in so pomirili svoje ognjevitje tovariše.

Katoliški redovi na Francoskem. Francoski časnik „Verite“ nam podaja sledeče številke: Na Francoskem je sedaj več kot 1200 redovnih samostanov. Ti poučujejo in vzgojujejo dva milijona mladine, za kar država ne potrosi niti beliča. Dalje se vzdržuje po teh samostanih nad 100.000 starih ljudij in do 60.000 sirot. V bolnišnicah se (po redovnih osebah) ne guje okoli 250.000 bolnikov. Ko bi država morala vse te bolnike prevzeti v svojo oskrb, potrebovala bi na leto 100 milijonov frankov (t. j. tri milijarde frankov kapitala). To so številke, ki pač glasno govore, kako katoliška cerkev ublažuje tudi zemeljsko bol, ki pričajo, da premoženje cerkveno ni „mrtva roka“, da ima marveč država v cerkvi krepko oporo pri izvrševanju svoje naloge. Pač ne zasluži katoliška cerkev, da se psuje — tudi pri nas.

Iz Kropo. „Narod“ se je torej moral zakaditi tudi v Kropo. Doslej smo mislili, da „Narodova“ hvala, da je „najboljši dnevnik“, kaj velja, sedaj pa smo se prepričali sami, da tako starih stvari, kakor jih je prinesel „Narod“ iz Kropo, ne prinaša noben list. Zadeva o deklini, katera je naenkrat radi svojega prestopka morala v list „intelligence“ je stara že nad jedno leto. Koliko bolj „frišnih“ stvari bi „Narod“ dobil mej ljubljansko inteligenco! Povsod se dovolj nerodnosti primeri, čemu bi pa ravno od revnih deklet moral vedeti ves svet? Bolj hvaležno kot v konsumno društvo, bi bilo zaleteti se v druge stvari v kroparsko žeb-ljarsko zadrugo itd. To ustanovo narodno-napredne stranke pa puščate pri miru! Tu bi povedali, da položaj v Kropi ni bil nikdar tako žalosten, kakor sedaj, ko hoče gospodariti ta kapitalistična zadruga. Delavcem se je kar na meh znižal zaslužek po 60 h, oglje morajo delavci sami plačevati in sicer se jim ga da po 2 K 30 h, dočim ga zadruga dobi po 2 K, poleg tega pa je še streha nad ogljem vsa raztrgana in tako lahko dež namoči oglje, da postane težje. Kakor oglje, bi moralo tudi orodje biti prosto, pa mora tudi orodje delavec sam plačati. Namestu da bi zadruga delavce izplačevala, kar bi bilo jedino prav, pa se ima še vedno tiste knjižice, na katere se drago blago dobi po prodajalnah „gospodov“ pri zadrugi. Pravijo, da se tistim delavcem ne godi dobro, ki se ne poslužujejo teh knjižic. „Narod“ se seve zaletuje raje v „kaplanstvo“, „nezrelega kaplana“, katerega pa že pri nas sedem let imeli nismo! To dela menda dr. Tavčar, ki se je, kakor tu govore, dvema narodnjakoma izrazil, „da ima tukajšni delavec 80 h na dan z adosti!“ Žalostno, da nimamo več! Delamo od 4. ure zjutraj do 6 ure zvečer in pri tem zasluži posamezen delavec 50 ali 60 in boljši po 70 krajcarjev na dan. S tem moramo živiti svoje rodbine! „Narod“ naj bi torej prijel naše razmere na pravem koncu, ne pa švigal okolu stvari, katerih ste krivi le dve ženski, ali pa bi, če ni vedel povedati drugega,

poiskal, kakor smo že prej omenili, kaj novejšega v Ljubljani, ali pa naj bi rajše povedal, kako je nekdo brez konsuma kradel po Štajarskem!

Socialnim demokratom na Nemškem se je pričelo, kakor smo že večkrat omenili, goditi precej slabo. Njihova stvar nič več ne napreduje, ampak nazaduje. Delavci so pričeli misliti, da je neumnost, nositi delavske krajcarje na žrtvenik nikdar sitim agitatorjem. Tako so se dohodki stranke znatno znižali in se je pokazal znaten primanjkljaj, ki je tako velik, da se je moralo 33.345 mark 90 pfenigov vzeti iz rezervnega zaklada. Tudi naklada socialno-demokratskega časopisja se je znižala in je imel „Vorwärts“ v preteklem letu za 6000 mark manj dohodkov.

Kaj „Narod“ ne poroča. „Narod“ nikdar ne poroča o škandalih, ki se gode v socialno-demokratskih vrstah, ampak prepisuje večinoma laži o duhovnikih iz „Arbeiter Zeitung“ in „Ost-deutsche Rundschau“. Te dni se je zgodil v socialno-demokratskih vrstah zopet pikanten škandal. V Krimmitschau na Saškem je bilo aretovanih sedem rudečih sodrugov, mej njimi dva socialno-demokratska voditelja Hähnel in Bräsig, ker so skupaj kradli, in radi nasilstva na 12 do 15letnih deklicah. V Langeais na Francoskem so sodrugi linčali svojega prvaka Lagrandesa, ker je v odsotnosti starišev hodil k otrokom v stanovanje in z njimi počel strašne reči.

Prošnja do ljubljanskih meščanov.

Dne 10., 11. in 12. septembra se bo vršil v Ljubljani drugi slovenski katoliški shod. Iz vseh slovenskih pokrajin bo prišlo mnogo zavednih katoličanov in domoljubnih Slovencev, katerih večina bo zastopala razna društva in cele občine, tako da bo tu zastopan ogromen del vsega slovenskega naroda. Naša dolžnost je, da jih kot brate in rojake ljubeznjivo sprejmemo in jim bivanje v beli Ljubljani naredimo milo in prijetno. Prepričani smo, da storite to vsak po svoji moči, vendar Vas prosimo v imenu tujih gostov za to le uslugo:

Kdor more brez občutljive težave prepustiti prenočišče za jeden, dva ali tri večere ali zastonj ali za plačo, naj nam blagovoli to naznaniti.

Pismena naznanila sprejema pripravljalni odbor (Semeniške ulice št. 2), ustna naznanila pa sprejemajo gg.:

Fr. Vidali, mizarški mojster, Prešernove ulice št. 44.

V. Koechler, kapelan v Trnovem.

G. Podrekar, trgovec na sv. Jakoba trgu št. 6.

Iv. Kregar, Poljanska cesta št. 8.

Maks Brus, trgovec (pri Štefetu), pred škofijo št. 13.

Fr. Breskvar, knjigovez, pred škofijo

do 1. septembra t. l.

Opozarjamo pa vse p. n. meščane, da blagovoliijo prijaviti, kolikoso b, koliko postelj imajo na razpolago, ulico, hišno številko in vrata. Vsak meščan, ki bi prepustil kako prenočišče, dobi do 7. septembra list z imenom in stanom dotičnega gosta, da ga ne bo treba posebej predstavljati.

Kadar se gost poslavlja se mu pokaže račun, ki ga poravna sam.

Trdno smo prepričani, da nam bodo p. n. ljubljanski meščanje radovoljno pomagali pri tem častnem in dobrem delu.

Prilagodljivi odbor za drugi slovenski katoliški shod v Ljubljani.

Poslano.*)

Opozorjen na članek „Laž ima kratke noge“ v „Slov. Narodu“ št. 177 sem sprevidel, da se je spravila zopet v javnost „afera Rojina“, kjer se podpisaneu očita, da je s svojo „denunciacijo“ provzročil njegovo premeščenje iz Šmartna pod Šmarno Goro. Ker so o tem pisali že razni

*) Za to „Poslano“ je uredništvo odgovorno le v toliko, kolikor določa zakon.

slovenski listi, štejem si v dolžnost, da stvar pojasnim.

Za zidanje nove šole v Šmartnu pod Šmarno Goro prodal je podpisani 400 kv. sežnjevnadarbinskega sveta. Ko se je spomladi l. 1898. imelo pričeti zidanje, odmeril je učitelj Rojina sam dotični svet, ki je bil že prej odmerjen po izvedencu, ne da bi bil povabil k temu podpisanega; in pokazalo se je, da mejni količi niso bili nastavljeni tamkaj, kjer so stali prvotno. To zadevo bi bil podpisani rad poravnal doma. A ker učitelj Rojina z njim še govoriti ni hotel, ker ga celo vpricho otrok ostentativno ni pozdravljaj, ker so bili v krajnem šolskem svetu največji protivniki podpisanega, ter ga prvomestnik ni pozval niti k sejam, niti v stavbeni odbor, kamor podpisani postavno pripada, ni mogel tega poravnati doma.

Ako bi se bilo šlo podpisanemu samo za krivico, storjeno njegovi osebi, tega ne bi bil spravljaj v javnost; a ker se je šlo za pravice nje govih naslednikov, naznanil je vso zadevo okrajnemu šolskemu svetu, na kar je dobil Rojina v „Slov. Narodu“ navedeni odlok od dne 23. marcija 1898. To je podpisani moral storiti, naj to imenuje „Slov. Narod“ denunciacijo ali kakor koli. Svoje pravice sem v tem slučaju moral braniti, ker se ni šlo samo za mojo osebo, nego za pravice naslednikov. Rojini pa se vsled tega ni skrivil niti jeden las, ostal je še več nego leto in dan učitelj v Šmartnu. C. kr. okrajni šolski svet poslal je Rojinov odgovor podpisanemu na znanje, in s tem je bila stvar dokončana.

Da je bil Rojina iz Šmartna premeščen, provzročila je tožba posestnika Kreča z Rašice na c. kr. deželni šolski svet mesca maja ali junija 1899. To zadevo je preiskaval okrajni šolski nadzornik prof. Vil. Zupančič, kakor je to povedal podpisanemu sam. Podpisani pa o vsi tej stvari niti ni pisal, niti ni bil uradno zaslisan kot krajni šolski nadzornik, niti ni govoril s preiskovalnim nadzornikom o vsebini tožbe privatno. Ko je „Slov. Narod“ začel pisati o tej stvari v znanem smislu, razpisal je podpisani 100 gld. nagrade onemu, ki dokaže, da je on storil eno črko, ali en korak, ali eno besedo, da se učitelj Rojina premesti iz Šmartna. Iz tega sledi:

1. Da „Slov. Narod“ zamolči pravi povod Rojinove prestave, ker o Krečevi tožbi ne omenja niti besedice.

2. Da spravlja na dan že davnej obravnavane stvari, katerih nihče ne taji, katere Rojini prav nič škodovala niso ter tudi ne provzročile njegove prestave, ter njim pripisuje nasledke, katerih niso imele, namreč premeščenje Rojine.

Kako se mora tako pisarenje imenovati, o tem naj sodi vsakdo sam.

V Šmartnu 10. avgusta 1900.

M. Trček,
župnik

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene.

Dva pridna krepka dečka

se vsprejmeta za kolarska vajenca pri **Ivanu Intihar-ju**, kolarju na Studencu (Ig) pri Ljubljani. 34 (3-3)

Zobozdravniški in zobotehnični atelje.

Zobozdravnik

med. univ. 33 (3-1)

dr. Rado Frlan,

Špitalske ulice št. 7. I. nad.

špecialist za porcelanaste in zlate plombe, bivši gojenec kraljevega zobozdravniškega zavoda v **Berolinu Dorotheenstrasse**, naznanja slavnemu občinstvu, da si je nabavil vse priprave za brezčutno ruvanje zob z dušikovim oksidom (Luftgas oder Lachgas) in da zvršuje od 8. avgusta dalje vse operacije v ustih z navedeno narkozo. Istotako se izdelujejo v njegovem ateljeju vse vrste zlatih kron, zlatih spon in zlatega zobovja, kakor tudi vsa druga zobozdravniška in zobotehnična dela.

Pozor!

Mizarstvo
ustanovil
IGNACIJ ROTTAR
mizar v srednji Vasi pri Goricah
pošta Kranj.
Izvršuje vsa dela točno po naročbi.
Pozor!

28 (7)

Delavnica in stanovanje

se odda v najem 39 (1)

s 1. novembrom 1900.

Več se izve pri posestniku Gradišče št. 10.

Proda se iz proste roke

jednonadstropna hiša

z lepim, ravno kupljenim vrtom. Pripravna je za kakega upokojenega gospoda, ali tudi trgovca, ker stoji hiša na križpotu. V hiši je zdaj trgovina z mešanim blagom in mala tobačna zaloga.

Več se poizve pri

Andrej Leskovec,
posestnik v Škofji Loki.

Domača umetnost! Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

Andrej Rovšek

v Ljubljani Kolodvorske ulice št 22
v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (22) Priznalno pismo:

Blagorodni gospod! Altar presv. Trojice, katerega ste naredili za tukajšnje župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravlja izvanredno prijeten vtis in hvali svojega mojstra. Vsled tega Vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si štejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Ajdovec, 20. okt. 1899. **Martin Poljak,**
župnik

Zobozdravnik

36 (5-3) univ. med.

dr. A. Praunseis

ordinuje od dne 8. avgusta t. l. za vsa zobozdravniška opravila vsak dan od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne

na Marijinem trgu št. 2 v Ljubljani.

Za uboge brezplačna ordinacija vsaki dan od 8.—9 ure dopoldne.

Vzajemna zavarovalnica
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

v Ljubljani 40 (1)

je pričela svoje delovanje.

Pisarna zavarovalnice
se nahaja

na **Dunajski cesti**
v **Medjatovi hiši**
v pritličju.